

SVERIGES METEOROLOGISKA OCH
HYDROLOGISKA INSTITUT
601 76 NORRKÖPING

DNR: 3.1.2-2018-0662
BESLUT: 2019-04-23

Revisionsrapport – Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts årsredovisning 2018

Riksrevisionen har granskat Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts årsredovisning 2018, daterad 2019-02-22.

Vi vill med denna revisionsrapport uppmärksamma er på iakttagelser från vår granskning.

Våra iakttagelser har inte påverkat revisionsberättelsen.

Vi vill att ni svarar på denna revisionsrapport senast 2019-05-15. Beskriv om och i så fall vilka åtgärder ni planerar för att rätta till iakttagelserna.

Sammanfattning

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) betalar medlemsavgifter till EUMETSAT. Medlemsavgifterna finansieras med anslag. Om EUMETSAT inte förbrukar medlemsavgifterna under innevarande år överförs överskottet till en fond. SMHI kan sedan använda de fonderade medlemsavgifterna vid kommande betalningar.

SMHI har 1995 fått regeringens tillåtelse att låta EUMETSAT överföra överskott av medlemsavgifter till en fond istället för att göra en återbetalning till SMHI. SMHI anser sig ha rätt att spara det fonderade överskottet till kommande år utan att det påverkar anslaget för innevarande år. Riksrevisionen delar inte myndighetens tolkning av regeringsbeslutet från 1995.

Vi rekommenderar att SMHI kontaktar:

- departementet och begär ett nytt regeringsbeslut där det tydligt framgår att myndigheten inte behöver tillämpa 12 § 2 anslagsförordningen (2011:223), alternativt att regeringen upphäver beslutet från 1995 vilket medför att endast anslagets villkor i regleringsbrevet gäller
- ESV för att utreda och få ett skriftligt svar på hur fonden ska redovisas i årsredovisningen.

SMHI:s utgifter i anslagsredovisningen stämmer inte överens med kostnaderna i resultaträkningen

SMHI betalar Sveriges medlemsavgifter till den internationella organisationen EUMETSAT

SMHI företräder Sverige i ett antal internationella organisationer, vilket regleras av 6§ Förordning (2009:974) med instruktion för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut. SMHI disponerar anslagspost 7 under utgiftsområde 20 anslag 1:7 och myndigheten får enligt de finansiella villkoren till anslaget använda anslaget för Sveriges utgifter till ett antal internationella organisationer.

Fram till och med 2010 redovisade SMHI kostnader för medlemsavgiften till EUMETSAT mot en separat anslagspost i sitt regleringsbrev. Regeringen hade då beslutat om ett anslagssparande kopplat till anslaget. Från och med 2011 ska SMHI istället redovisa kostnader för medlemsavgiften mot ett anslag i ett separat regleringsbrev. I det separata regleringsbrevet, för utgiftsområde 20 anslag 1:7, har regeringen inte beviljat något anslagssparande.

En av de organisationer som SMHI betalar medlemsavgift till är EUMETSAT. Under 2018 betalade SMHI 17 034 734 EUR (motsvarande 171,5 miljoner kronor) i medlemsavgift till EUMETSAT. SMHI får två gånger per år information om hur eventuellt överskott av medlemsavgifterna har behandlats inom EUMETSAT. Vid större överskott återbetalar EUMETSAT överskottet till medlemsländerna proportionerligt i förhållande till den betalda avgiften.

Inför EUMETSAT:s första återbetalning 1995 fick SMHI välja mellan att få överskottet återbetalat eller låta det fonderas hos EUMETSAT. SMHI begärde då regeringens godkännande att låta överskottet fonderas hos EUMETSAT "för avräkning mot framtida medlemsavgifter". Regeringsbeslutet fattades av dåvarande Kommunikationsdepartementet (se diarienummer 17 K95/3443/2). Sedan 1995 förs därför återbetalningarna till en fond vid EUMETSAT och kan användas för att avräkna framtida medlemsavgifter. Fonden benämns Working Capital Fund (WCF) och 2018-12-31 uppgick bokfört värde på SMHI:s fordran i fonden till 36,7 miljoner kronor.

Konsekvensen av SMHI:s redovisningsmodell av överskottet av medlemsavgiften

När EUMETSAT lämnar information om återbetalning av överskottet redovisar SMHI en minskad kostnad och en övrig fordran. SMHI återför inte överskottet mot anslagspost 7.

Detta medför att överskottet resulterar i en positiv kapitalförändring istället för en minskning av redovisade utgifter i anslagsredovisningen i SMHI:s årsredovisning.

När SMHI använder det fonderade överskottet för betalning av medlemsavgiften redovisar myndigheten hela kostnaden och den del som motsvarar den övriga fordran resulterar i en negativ kapitalförändring. Kvarvarande del av medlemsavgiften avräknas anslagspost 7 och medför att SMHI redovisar en utgift i anslagsredovisningen och en intäkt av anslag i resultaträkningen.

SMHI:s redovisningsmodell innebär att utgifterna i anslagsredovisningen inte överensstämmer med de kostnader som redovisas i myndighetens resultaträkning. Följden blir också att intäkter och kostnader i resultaträkningen inte matchar varandra. Huvudprincipen för redovisning av förvaltningsutgifter mot anslag är kostnadsmässig anslagsavräkning, vilket framgår av 12 § 2 anslagsförordningen (2011:223). SMHI har använt sig av nuvarande redovisningsmodell sedan 2012 då myndigheten hade en informell dialog med en medarbetare på ESV. SMHI och medarbetaren på ESV diskuterade flera redovisningsalternativ. Av e-postdialogen framgår att medarbetaren på ESV uttalar sig generellt och inte om de specifika förutsättningar som gällde för SMHI:s redovisning av fondmedlen hos EUMETSAT.

När regeringen gav SMHI tillåtelse att låta överskottet fonderas för avräkning mot framtida medlemsavgifter var huvudregeln att anslag avräknades utgiftsmässigt. 2009 fattade Riksdagen beslut om att införa kostnadsmässig anslagsavräkning.

Riksrevisionen gör följande bedömningar:

- Regeringsbeslutet från 1995 ska endast tolkas som ett medgivande att förvara medel utanför statens centralkonto och inte påverka rätten till anslagssparande.
- Regeringen beslutar om rätten till anslagssparande i årliga regleringsbrev.
- De utgifter SMHI redovisar mot anslaget ska motsvara de faktiska kostnaderna som redovisas för medlemsavgifter till EUMETSAT.

Riksrevisionen bedömer därför att SMHI har redovisat för låga utgifter i sin anslagsredovisning i årsredovisningen 2018. Vi bedömer också att de belopp som har upparbetats i WCF är betydande. Genom att SMHI inte redovisar hela medlemsavgiften mot anslaget uppstår ett dolt anslagssparande i form av en positiv kapitalförändring vilket vi bedömer är en överträdelse av anslagsvillkoren i regleringsbrevet.

Rekommendationer

Riksrevisionen rekommenderar att SMHI kontaktar:

- departementet och begär ett nytt regeringsbeslut där det tydligt framgår att myndigheten inte behöver tillämpa 12 § 2 anslagsförordningen (2011:223),

- alternativt att regeringen upphäver beslutet från 1995 vilket medför att endast anslagets villkor i regleringsbrevet gäller
- ESV för att utreda och få ett skriftligt svar på hur fonden ska redovisas i årsredovisningen.

Ansvarig revisor Tomas Kervenhed har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Jonatan Svensson har varit föredragande.

Tomas Kervenhed

Jonatan Svensson

Kopia för kännedom:

Regeringen

Miljödepartementet

Finansdepartementet, budgetavdelningen